

Õiguskantsler

Teie 26.01.2015 nr

Meie 23.02.2015 nr 7-5/150245/1500845

Seisukoht õigusrikkumise puudumise kohta Sõidusoodustuse andmisest keeldumine

Austatud

Tänan Teid pöördumise eest, milles palusite mul kontrollida Maardu Linnavalitsuse tegevuse vastavust põhiõiguste ja –vabaduste tagamise põhimõttele Teie lastele sõidusoodustuse andmisest keeldumisel.

Otsustasin Teie avalduse menetlusse võtta ja hinnata, kas Maardu Linnavalitsus on rikkunud põhiõiguste ja –vabaduste tagamise põhimõtet, keeldudes Teie lastele sõidusoodustuse andmisest. Analüüsi tulemusena leian, et Maardu Linnavalitsus ei ole Teie lastele sõidusoodustuse andmisest keeldumisel põhiõiguste ja –vabaduste tagamise põhimõtet rikkunud.

Järgnevalt selgitan lähemalt, kuidas ma sellisele seisukohale jõudsin.

I Asjaolud

1. Taotlesite Maardu Linnavalitsuselt oma kahele lapsele tasuta sõidu õigust Maardu Linnavolikogu 25.11.2014 määruse nr 28 „[Sõidusoodustuste kehtestamine Maardu-Tallinn bussiliinidel](#)“ (edaspidi *määrus*) alusel. Määruse § 3 lõike 1 punkti 2 järgi on tasuta sõidu õigus kolme- ja enamalapselise pere lastel. Tasuta sõidu õigus on määruse § 3 lõikest 2 tulenevalt lastel, kelle registreeritud elukoht on rahvastikuregistri andmetel Maardu linn.

2. Märkisite mulle esitatud avalduses, et Teie kahe lapse, kellele Te sõidusoodustust taotlete, elukoht on rahvastikuregistri andmetel Maardu linn. Ka Teie avaldusele lisatud rahvastikuregistri väljavõtetest nähtub, et Maardu linnas aadressil [] elavad Teie kaks last. Rahvastikuregistri andmetel on see aadress elukohana registreeritud ka nende laste isal. Leidsite, et Teie kaks last, kellele Te sõidusoodustust taotlete, on kolmeliikmelise pere lapsed, kuna nii Teil kui ka laste isal on kummalgi kolm last. Seda tõendavad ka rahvastikuregistri väljavõtted. Rahvastikuregistri andmetel ei ela Teie kolmas laps Maardu linnas, samuti ei ole Maardu linn elukohana registreeritud Teie kahe lapse isa kolmandal lapsel.

3. Maardu Linnavalitsus keeldus Teie kahele lapsele tasuta sõidu õiguse andmisest põhjusel, et rahvastikuregistri andmetest ei nähtu, et tegemist oleks kolmelapselise perekonnaga, kelle registreeritud elukoht on Maardu linn. Maardu linnasekretär selgitas Teile antud vastuses

perekonna mõistet, märkides muu hulgas, et isikuid saab käsitleda perekonnana siis, kui neil on lisaks abielu- või põlvnemissuhetele ka ühine elukoht ja majapidamine. Täiendavalt selgitas ta Teile, et sõidusoodustus on mõeldud kolme- ja enamalapselisele Maardu linnas elavale perele, rahvastikuregistri andmetel on aga Maardu linn registreeritud elukohana laste isal ja kahel lapsel, mistõttu ei laiene neile kolme- ja enamalapselise pere sõidusoodustus. Teie hinnangul rikub Maardu Linnavalitsuse keelduv otsus Teie laste õigust võrdsele kohtlemisele.

II Õiguslik hinnang

4. Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi lühendatult PS) § 12 lõike 1 esimene lause sätestab võrdse kohtlemise nõude, mis ei luba kohelda võrreldavas olukorras olevaid isikuid ebavõrdselt. Võrdsuspõhiõigus pole piiramatu õigus. Isegi kui tegemist on võrreldavate isikutega, ei ole PS § 12 lõikes 1 sätestatud võrdsuspõhiõigus siiski rikutud, kui inimeste erinevaks kohtlemiseks on mõistlik ja asjakohane põhjus. Täpsemalt on PS § 12 lõike 1 esimese lausega vastuolus vaid selline erinev kohtlemine, millel puudub legitiimne eesmärk või mis on selle eesmärgi suhtes ebaproportsionaalne.¹

5. Maardu-Tallinn bussiliinidel sõidusoodustust ette nägev määrus on kehtestatud ühistranspordiseaduse § 29 lõike 3 alusel, mille järgi võib valla- või linnavolikogu lisaks ühistranspordiseaduses sätestatule kehtestada avalikul liiniveol oma eelarvest sõidusoodustusi teatava kategooria sõitjatele või suurendada sõidusoodustuse määra. Seega on tegemist kohaliku omavalitsuse eelarvest rahastatava vabatahtliku toetusega. Kuigi kohalik omavalitsus peab järgima võrdse kohtlemise nõuet ka vabatahtlike toetuste andmisel, on ta on oma valikutes võrdsuspõhiõiguse piiramisel sel juhul siiski vabam. Nimelt on Riigikohus öelnud, et kui tegemist ei ole toetuste või teenustega puudust kannatavatele isikutele või seesuguse toetuse või teenusega, mida isik saaks kohalikul omavalitsuselt viimasel lasuva kohustusliku ülesande tõttu nõuda, on kohalik omavalitsus vabam sellistele toetustele tingimuste seadmisel.² Teiste sõnadega on kohalikul omavalitsusel suurem valikuvabadus, kui tegemist on omavalitsuse oma eelarvest vabatahtlikult makstavate toetuste või osutatavate teenustega.

6. Maardu linn on otsustanud sõidusoodustuse kehtestamisel anda tasuta sõidu õiguse Maardu-Tallinn bussiliinidel pensionäride, puudega isiku saatja, linna aukodanike ja mitmete teiste kõrval ka vähemalt kolmelapselise pere lastele, kelle registreeritud elukoht on rahvastikuregistri andmetel Maardu linn. Sarnaseid vabatahtlikke toetusi või soodustusi kehtestavad kohalikud omavalitsused näiteks eesmärgiga tunnustada teatud isikute gruppe, pakkuda täiendavat abi nendele isikutele, kes oma seisundi tõttu võivad seda tavapärasest enam vajada, või aidata kaasa kohaliku omavalitsuse elanike arvu kasvule, et tagada seeläbi kohaliku omavalitsuse jätkusuutlik areng.

7. Nagu öeldud, on määruse § 3 lõike 1 punkti 2 järgi tasuta sõidu õigus kolme- ja enamalapselise pere lastel. Tasuta sõidu õigus on määruse § 3 lõikest 2 tulenevalt lastel, kelle registreeritud elukoht on rahvastikuregistri andmetel Maardu linn. Maardu Linnavalitsus selgitas Teile nimetatud norme nii, et sõidusoodustus on mõeldud kolme- ja enamalapselisele Maardu linnas elavale perele. See tähendab, et ühele või mitmele lapsele soodustuse saamiseks peab rahvastikuregistri andmetel Maardu linnas elama kogu pere (sh vähemalt kolm last). Arvestades kohaliku omavalitsuse ulatuslikku valikuvabadust küsimuses, kellele, millisel eesmärgil ja millistel tingimustel vabatahtlikke toetusi maksta või teenuseid osutada, ei näe ma põhiseadusega

¹ RKPJKo asjas nr [3-4-1-11-10](#), p 62.

² Samas.

vastuolu selles, et Maardu linn on otsustanud pakkuda sõidusoodustust vaid sellise kolme- või enamalapselise pere lastele, kelle kõigi elukoht on Maardu linn.

8. Rahvastikuregistri andmetel on Teil kokku kolm last, kellest kahe elukoht on Maardu linnas. Nende kahe lapse isal on samuti kokku kolm last, kellest kaks (Teie ühised lapsed) elavad Maardu linnas. Niisiis elab rahvastikuregistri andmetel Maardu linnas Teie laste isa ja kaks Teie ühist last. Seega ei ole Teie pere puhul tegemist Maardu linnas elava kolmelapselise perega, kes oleks määruse järgi õigustatud sõidusoodustust saama.

Eeltoodust tulenevalt leian, et Maardu Linnavalitsus ei ole Teie lastele sõidusoodustuse andmisest keeldumisel rikkunud põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet.

Täna Teid veel kord minu poole pöördumast. Mul on kahju, et ei saanud Teid aidata, kuid loodan, et minu selgitustest oli abi ja soovin Teile kõike head.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel